

Posudek oponenta diplomové práce

Název diplomové práce: **Role kresby postavy v Orientačním testu školní zralosti**

Autorka diplomové práce: Bc. Anna Michálková

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Miroslav Klusák, CSc.

Oponentka diplomové práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Hodnocená diplomová práce se ponořuje do problematiky souvislosti mezi kresbou mužské postavy a myšlením u předškolních dětí. Z hlediska volby tématu i jeho metodologického a interpretačního pojetí jde o práci zajímavou, originální. Zjištění mohou rozvíjet některé koncepty v ontogenetické psychologii a zároveň mají aplikační potenciál v oblasti diagnostiky školní zralosti.

Teoretická část představuje hloubkové obeznámení s koncepcí Jiráskova Orientačního testu školní zralosti a Piagetovy teorie dětské kresby v kontextu myšlení. Obě kapitoly na sebe plynule navazují, působí uceleně, autorka přistupuje k oběma autorům komparativně. Následuje další kapitola, která se věnuje Orientačnímu testu školní zralosti pro verbální myšlení a Ravenovým barevným progresivním maticím. Tuto pasáž osobně vnímám již jako součást metodologické pasáže. Z textu je cítit autorčina kvalitní obeznámenost s díly a myšlenkami Jiráska i Piageta. Teoretická část tak nepředstavuje parafrázovanou kompilaci, ale autorka se snaží hledat vhodné odkazy pro svůj výzkumný design a tyto postupy náležitě komentuje. Její pojetí teoretického vymezení problematiky vidím ve srovnání s obdobnými studentskými pracemi jako netradiční. Autorka pracuje s poměrně malým počtem bibliografických zdrojů, ty použité však vytěžuje dostatečně podrobně. Přesto však jako čtenář trochu postrádám zařazení alespoň krátké kapitoly reflektující myšlení, kognitivní procesy u předškolních dětí a tematiku školní zralosti.

V metodologické pasáži studentka prokázala, že má v oblasti stanovování výzkumných cílů, ale i prostředků (volba metod sběru dat) dostatečné vědomostní zázemí. Autorka popisuje detailně postup sběru dat, volbu výzkumného vzorku i odůvodnění volby jednotlivých výzkumných nástrojů. Oceňuji také zakomponování sebereflexe v roli výzkumníka. Jako čtenář mám jedinou poznámku. Představení výzkumného vzorku (s. 34) mohlo být uvedeno přehledněji v tabulce a taktéž formulace výzkumných otázek mohlo být v textu graficky zvýrazněno. Cíle, které si autorka klade, jsou podpořeny odůvodněním a je k nim v textu postupně směřováno. Celkově se podařilo ve čtyřech mateřských školách získat celkem 68 respondentů, přičemž sběr dat probíhal ve dvou fázích s odstupem několika měsíců. Tento počet lze považovat za hodný chvály. V rámci možného

budoucího navázání na autorčiny závěry také oceňuji velmi přehledně a kvalitně zpracované přílohy diplomové práce, kdy je pro každé dítě naskenovaný list s vypracováním Orientačního testu školní zralosti, ale rovněž přepis a hodnocení všech dalších použitých metod.

V kapitole Rozbor dat se nejprve studentka dosti obšírně věnuje samotným instrukcím při zadávání testových materiálů a taktéž bodovými, hodnotícími kritérii, poté následuje samotná prezentace dat. Studentka přistoupila k datovému materiálu poctivě, je evidentní, že se snažila vytěžit data velmi podrobně. Zvolila kombinovaný design výzkumu, kdy data analyzovala jednak kvantitativně, ale rovněž kvalitativně (kazuistickými ukázkami několika dětí, které podaly diskrpanční výkony). Prezentace dat je hutná, autorka sleduje posuny výkonů v čase, procentuální zastoupení jednotlivých kvalit výkonů, ale i korelace mezi jednotlivými subtesty. V tomto směru si umím představit i trochu kondenzovanější text, místy jsem ztrácela orientaci. Své výsledky autorka rovnou při jejich interpretaci diskutuje se závěry Jiráska, Piageta, ale i s výsledky bakalářské práce na obdobné téma. V diskuzi a závěru se potvrzuje, že autorce se povedlo naplnit své stanovené cíle práce.

Výslednou práci autorky považuji za vyspělou, kvalitně zpracovanou. Rozsah práce a její struktura odpovídají požadavkům kladeným na diplomovou práci. Z jazykového hlediska je psána vyzrálým akademickým jazykem, bez výskytu chyb či překlepů. Obsahuje všechny povinné části.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1, Prosím o podrobné vysvětlení pojmů infralogický, logický a kombinovaný vztah, které autorka používá pro třídění.
- 2, V tabulkách na s. 73 jsou uvedeny procentuální vyjádření úspěšnosti v jednotlivých úkolech Orientačního testu školní zralosti pro verbální myšlení. Jak si studentka vysvětluje tak obrovský rozptyl správných odpovědí u různých položek (1-99 %)?
3. Zaujaly mě také verbální komentáře dětí k jednotlivým úkolovým situacím, vidím v nich potenciál. Jak by studentka navrhovala použít je výzkumně?

V Praze dne 4. 1. 2017

PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.